

**Θεόδωρος Μαριόλης, Ένα Πρόγραμμα Νέας Οικονομικής Πολιτικής
για την Ελλάδα, Αθήνα, Κοροντζής, σελ. 204, Μάιος 2017.**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν κείμενο κωδικοποιεί τα βασικά σημεία ενός προγράμματος οικονομικής πολιτικής για την Ελλάδα, το οποίο στοχεύει στην ανάταξη και, εν συνεχεία, ανάπτυξη της κοινωνικής παραγωγής και, τελικά, των παραγωγικών δυνάμεων.

Εκείνο που θα πρέπει να απασχολεί δεν είναι εάν το – οποιοδήποτε – πρόγραμμα αναφέρεται σε κάθε ζήτημα, υφιστάμενο ή διανοήσιμο, αλλά τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Διαθέτει το πρόγραμμα ρητώς και καλώς-ορισμένα αναλυτικά θεμέλια;
- Διαχωρίζει τα ζητήματα σε πρώτης και δευτέρας τάξεως;
- Περιέχει αντιφάσκουσες προτάσεις;
- Περιέχει μη αποδεδειγμένες προτάσεις;
- Υπάρχει αποδείξιμη πρόταση, η οποία δεν δύναται να παραχθεί από τα αναλυτικά θεμέλια του προγράμματος ή, έστω, δια ευσταθούς διεύρυνσης αυτών των θεμελίων;

Η διανοητική διεύρυνση ενός προγράμματος, βάσει της καθ' υπόθεση ύπαρξης κάποιου πληρέστερου, απολήγει, επαγωγικά, στην παράβλεψη κάθε προγράμματος. Πρόκειται για αυθόρμητη, αλλά στην πραγματικότητα παραγωγικοκοινωνικά προσδιορίσιμη, λογική. Στην καλύτερη δε «στιγμή» της υλοποιεί ένα άρρητο αίτημα, το οποίο διαθέτει πολύ συμπαγείς, ιστορικά και φιλοσοφικά, ρίζες: να περατωθεί η διαδικασία της Γνώσης προτού αυτή εκκινήσει. Η μοναδική απουσιάζουσα «λεπτομέρεια» είναι η Πράξη.

Το υλικό της έρευνας δομείται σε δύο κεντρικές ενότητες. Η κατά σειρά πρώτη ενότητα εστιάζει στην κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, στο ζήτημα της οικονομικής ανάπτυξης και, τέλος, στην «Ευρωπαϊκή – Οικονομική και Νομισματική – Ένωση». Η δεύτερη ενότητα προσδιορίζει το απαιτούμενο μείγμα οικονομικής πολιτικής. Επειδή αυτή η πολιτική χαρακτηρίζεται, εκ των πραγμάτων, από κρίσιμα σημεία ασυνέχειας ως προς την έως τώρα εφαρμοζόμενη, αποκαλείται: *Νέα Οικονομική Πολιτική*.

Κάθε κείμενο δεν συνιστά – «μεγάλο ή μικρό» – Αφήγημα. Έχει, ωστόσο, αφηγηματικές διαστάσεις, ενώ κάθε αφήγηση δύναται να είναι ή να αποδειχτεί «σύστημα παγίδων» (Louis Marin). Έτσι, διευκρινίζεται εξ αρχής ότι, στο παρόν κείμενο, η ανάγκη της συντομίας, αλλά και η επιθυμία αφενός της σαφήνειας και αφετέρου της επικέντρωσης στους κόμβους του προβλήματος, επέβαλαν ορισμένες εναλλαγές αφηγηματικών τεχνικών μεταξύ *in medias res*, εγκιβωτισμού και *ab ovo*. Κρίνεται, όμως, ότι δεν θα προξενήσουν δυσκολίες κατά την ανάγνωση.

Ο Ιάμβλιχος παρατήρησε, στο *Περί των Αιγυπτίων Μυστηρίων*, ότι «οι Έλληνες είναι εκ φύσεως νεωτεριστές και κινούνται παντού με ορμή, χωρίς να διαφυλάσσουν ό,τι τυχόν παραλάβουν από άλλους, αλλά εγκαταλείποντας και αυτό γρήγορα, όλα τα μεταπλάθουν σύμφωνα με την άστατη λεκτική εφευρετικότητά τους». Στην Ιταλία, πριν από τέσσερις δεκαετίες, μία φάρσα πλήρης θεωρητικών ασαφειών, ο

αποκαλούμενος «Ιστορικός Συμβιβασμός», κατέληξε, συν τω χρόνω, σε διάφορες, διαδοχικές αυτοχειρίες στον ευρωπαϊκό χώρο. Οι Έλληνες μαθητές επέτυχαν, σε πολύ λιγότερο χρόνο, το αντίστροφο. Εκκίνησαν από μία διαχρονική, θα λέγαμε, ευρωπαϊκή τραγωδία, αυτήν της πατρίδας μας, για να καταλήξουν στην αλημιστική φάρσα: Τον Ιούλιο του 2015, 3.558.450 «Όχι» του ελληνικού λαού μεταστοιχειώθηκαν σε ένα άνευ όρων «Ναι». Έτσι, ωστόσο, κατέστη πρόδηλο εκείνο, ακριβώς, το οποίο η Κριτική Πολιτική Οικονομία είχε αποδείξει *ante factum*. Ότι, δηλαδή, οι εξαγγελίες-διακηρύξεις περί «άλλης Ευρώπης» εξατμίζονται, μόλις έρθουν σε επαφή με την πραγματικότητα. Η δι-έξοδος από την Ευρωενωσιακή *TINA* («*There Is No Alternative*») έχει ως αναγκαία συνθήκη την συγκρότηση συνεκτικών και αναπτυξιακά προσανατολισμένων προγραμμάτων, τα οποία οφείλουν, επιπλέον, να είναι καταρχήν εθνικά και – μόνον – κατά δεύτερον διεθνικά.

Ειδικότερα, προαπαιτούνται, κατά σειρά, τα εξής:

- Εφαρμογή διεθνικά ενιαίου συστήματος διαγνωστικών εργαλείων και εφικτών παρεμβάσεων οικονομικής πολιτικής.
- Αξιολόγηση των ευρημάτων της εφαρμογής και, εν συνεχεία, συγκρότηση εθνικών προγραμμάτων.
- Προσδιορισμός και επεξεργασία των σχέσεων, οι οποίες υφίστανται μεταξύ των επιμέρους, εθνικών προγραμμάτων, δίνοντας έμφαση σε εκείνες, αφενός, της αλληλοεπικάλυψης και, αφετέρου, της συμπληρωματικότητας.
- Τέλος, διασυντονισμός των εθνικών προγραμμάτων προς συγκρότηση διεθνικού προγράμματος, χωρίς, βεβαίως, αυτό να συνεπάγεται την αναστολή των εθνικών πρωτοβουλιών, οι οποίες απορρέουν από το αντίστοιχο πρόγραμμα, έως την «στιγμή» διαμόρφωσης διεθνικού προγράμματος.

Καίτοι το εδώ προτεινόμενο πρόγραμμα αφορά μόνον στην ελληνική οικονομία, θα παρουσίαζε πρόσθετο ενδιαφέρον, και εύχομαι να αναληφθεί στο ορατό μέλλον, η εφαρμογή του ενεχόμενου συστήματος διάγνωσης-παρεμβάσεων σε κάθε μία από τις εθνικές οικονομίες της Ευρωζώνης ή, μάλλον, της «Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Θ. Μ.
Πάντειο Πανεπιστήμιο,
και Ι.Κ.Ε. Δημήτρης Μπάτσης
1 Μαΐου 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος
Ευχαριστίες

I. Εισαγωγή

- I.1. Έποψη
- I.2. Η Τεχνική Βάση του Προγράμματος
- I.3. Ο Χαρακτήρας του Προγράμματος
- I.4. Κύρια Αντίθεση και Πόλος

II. Κατάσταση, Οικονομική Ανάπτυξη, Ο.Ν.Ε.

- II.1. Ιδεοληψίες και Δεδομένα
 - II.1.1. Ανεργία
 - II.1.2. Αποταμιεύσεις και επενδύσεις
 - II.1.3. Δημόσια οικονομικά
 - II.1.4. Εσωτερική υποτίμηση
 - II.1.5. Δομή οικονομίας και διεθνές εμπόριο
 - II.1.5.1. Γενικά χαρακτηριστικά
 - II.1.5.2. Σωρευτική αιτιότητα
 - II.1.5.3. Οι διαρροές στον εξωτερικό τομέα
 - II.1.6. Διαταξική κατανομή εισοδήματος και τεχνική μεταβολή
 - II.1.7. Τραπεζικό σύστημα
- II.2. Το Ζήτημα της Ανάπτυξης
- II.3. Ο.Ν.Ε.: Η Διαλεκτική Μέσου-Σκοπού

III. Η Δι-έξοδος από την Ο.Ν.Ε. και η Ν.Ο.Π.

- III.1. Το Γενικό Πλαίσιο της Ν.Ο.Π.
- III.2. Άμεσες Συνέπειες
 - III.2.1. Πληθωρισμός κόστους και διεθνής ανταγωνιστικότητα
 - III.2.2. Ανάπτυξη και αναδιανομή εισοδήματος
- III.3. Κλαδική Πολιτική
 - III.3.1. Περιορισμοί και ζητούμενα
 - III.3.2. Δεδομένα και άξονες
 - III.3.2.1. Πολλαπλασιαστές αυτόνομης ζήτησης
 - III.3.2.2. Άξονες κλαδικής πολιτικής
 - III.3.3. Αποτελέσματα
 - III.3.4. Υλοποίηση
- III.4. Συναλλαγματική Πολιτική
 - III.4.1. Το τρίλημμα της ανοικτής οικονομίας
 - III.4.2. Κινήσεις κεφαλαίων και κρίσεις
 - III.4.3. Πολλαπλές ισοτιμίες και «νόμος προσφοράς-ζήτησης»

IV. Σύνοψη

Παραρτήματα

Παράρτημα I: Οι Βασικές Μακροοικονομικές Σχέσεις

Παράρτημα II: Στατιστικά Στοιχεία και Δείκτες Δαπάνης και Εξωτερικού Τομέα

Παράρτημα III: Ο Θεμελιώδης Οικονομικός Νόμος της Ευρωζώνης

Παράρτημα IV: Εκτιμήσεις Πολλαπλασιαστών Αυτόνομης Ζήτησης

Παράρτημα V: Περί «Δευτέρου Νομίσματος» και «Κρυπτο-χρήματος»

Παράρτημα VI: Η «Άμεση Μέθοδος» Μεταβολής της Διατομεακής Δομής

Αναφορές